

H. BIJLAGEN

BIJLAGE 1: SANCTIEBELEID EN MALVERSATIES

In de nota «beheer en toezicht» die in 1998 aan de Tweede Kamer werd voorgelegd, is toegezegd dat het parlement bij de jaarlijkse rekening van het Ministerie van Buitenlandse Zaken geïnformeerd zal worden over de bewezen gevallen van malversatie en de daarbij getroffen sancties respectievelijk de afweging die is gemaakt om geen sanctie te treffen. In de praktijk worden malversaties als bewezen beschouwd als er aanwijzingen zijn zodanig sterk dat het bestaan van een malversatie logischerwijs niet ontkend kan worden. Het is dus niet zo dat bij alle gevallen door een uitspraak van de rechter een malversatie als bewezen wordt aangemerkt. Deze kwalificatie van *bewezen* is breder dan bewijs op basis van een gerechtelijke uitspraak.

Ook is toegezegd tekortkomingen zoals het niet (tijdig) ontvangen van projectrapportages ondanks herhaaldelijk rappel, het niet leveren van prestaties of het anders dan contractueel is overeengekomen besteden van beschikbaar gestelde middelen te melden wanneer er een substantieel belang gemoeid is.

Malversaties

In 2013 zijn in totaal 27 *vermoedens* van malversaties gemeld. Vermoedens van malversaties worden altijd onderzocht. Eind 2013 zijn er nog zeven gevallen uit 2013, vier gevallen uit 2012, en een geval uit 2011 in onderzoek. Om de Tweede Kamer meer inzicht te verschaffen in de lopende onderzoeken wordt jaarlijks in mei en oktober een vertrouwelijke brief met de stand van zaken per vermeende malversatie aangeboden.

Van de 27 gemelde vermoedens van malversaties in 2013 zijn er, naast de bovengenoemde zeven die nog in onderzoek zijn, na afronding van onderzoek 13 als bewezen en zeven als niet-bewezen aangemerkt. Van de 31 gemelde vermoedens van malversaties in 2012 zijn er, naast de bovengenoemde vier die nog in onderzoek zijn, na afronding van het onderzoek acht als bewezen en 19 als niet-bewezen aangemerkt.

Hieronder worden de in 2013 *bewezen* gevallen van malversaties (dertien uit 2013, twee uit 2012 en een uit 2010) genoemd:

2013

Southern African AIDS Trust (SAT) – Malawi, Zambia en Zimbabwe

Vanaf december 2006 heeft een donorgroep, bestaande uit Canada (CIDA), Zweden (SIDA) en Nederland steun gegeven aan de Southern African AIDS Trust (SAT). De totale Nederlandse contract bijdrage voor SAT bedroeg bijna USD 26 miljoen.

Bijlagen

Na een vervolgonderzoek naar aanleiding van reeds eerder gemelde onrechtmatigheden bij betalingen aan consultants van SAT in Tanzania en Mozambique, zijn er onrechtmatige betalingen door SAT geconstateerd bij 14 lokale partners van SAT in Malawi, Zambia en Zimbabwe.

SAT heeft een aantal onrechtmatige betalingen weten terug te vorderen en blijft proberen het totale bedrag terug te vorderen. SAT is gestart om tevens langs gerechtelijke weg vorderingen te innen bij betrokkenen. Hierbij speelt het dilemma dat de kosten van de civiele procedure in verhouding moeten staan tot de te verwachten baten.

Van het totaal aan onrechtmatige betalingen is USD 42.481 aan Nederland toe te rekenen. Dit bedrag wordt teruggevorderd door het in mindering brengen van toekomstige betalingen aan SAT.

Local Governance Reform Programme (LGRPII) – Tanzania

Donor Zweden liet een reguliere «procurement audit» uitvoeren bij het *Local Government Reform Programme II (LGRP II)* uitgevoerd door het *Prime Minister's Office for Regional Administration and Local Government*. De audit wees op mismanagement en mogelijke malversaties. De gezamenlijke donoren besloten daarop, in nauw overleg met de directeur van de Tanzaniaanse Algemene Rekenkamer, nader onderzoek te laten uitvoeren. Dat is nu afgerond. De auditors constateren mismanagement en onrechtmatigheden in de aanbesteding. LGRP-II werd ondersteund door Zweden, Nederland, België, Ierland, Japan en Duitsland. De totale uitgaven lastens LGRP II in de periode t/m juni 2012 zijn EUR 10,4 miljoen. In het eindrapport wordt rond de 4,5% van de totale uitgaven als onrechtmatig dan wel als ondoelmatig aangemerkt. Voor Nederland gaat het om een terug te vorderen bedrag van circa EUR 25.000.

Steps Towards Development – Bangladesh

Beschuldiging van corruptie met Nederlandse en Zweedse middelen tegen een medewerker van *Steps Towards Development* is door een team van forensische accountants onderzocht en aangetoond. De beschuldigingen hebben betrekking op ondoorzichtige financiële transacties, zoals het verstrekken van leningen aan de medewerker van *Steps* en persoonlijke grondaankopen.

De Zweedse en Nederlandse ambassade hebben na uitkomen van het accountantsrapport besloten de relatie met *Steps* direct te beëindigen en fondsen terug te vorderen. De totale Nederlandse bijdrage aan *Steps Towards Development* voor de periode april 2002 tot september 2014 bedroeg EUR 4,6 miljoen. Het totale bedrag waarvoor is gefraudeerd betreft EUR 736.000 waarvan EUR 398.000 aan de Nederlandse bijdrage kan worden toegerekend. De ambassade heeft een vordering ingesteld. Naar verwachting zal het innen van de vordering lastig worden mede gezien de trage rechtsgang. De noodzaak van strafrechtelijke vervolging wordt nog gezien, mede in het licht van de mogelijkheden daartoe en de te verwachten uitkomst van een dergelijke vervolging.

STAR – Pakistan

Er is sprake van malversaties bij het door een lokale niet-gouvernementele organisatie «STAR» uitgevoerde project «*Create Interfaith Harmony*» dat in 2011 financiering heeft ontvangen vanuit het Programmafonds voor kleine ODA-activiteiten.

Het goedgekeurde contractbedrag van EUR 24.217 is bedoeld voor salariskosten, schoolbezoek en workshops waar ongeveer 250 docenten en schoolhoofden van 75 scholen in vijf verschillende Districten in de

Bijlagen

Punjab Provincie aan hebben deelgenomen. De Nederlandse Ambassade heeft geconstateerd dat niet alle activiteiten feitelijk hebben plaatsgevonden en bovendien vastgesteld dat de in het eindverslag gerapporteerde financiële uitgaven niet voldoende kunnen worden geverifieerd.

De Nederlandse ambassade heeft de verantwoordelijke van STAR ontboden. Tijdens dit onderhoud heeft de verantwoordelijke toegegeven een gedeelte van het budget te hebben verduisterd voor persoonlijk gebruik. De exacte omvang van zijn fraude is zonder zijn actieve medewerking moeilijk vast te stellen, geschat wordt dat het gaat om een bedrag van ongeveer EUR 7.000. De ambassade heeft hem vervolgens schriftelijk en mondeling bericht dat ontbrekende betaalbewijzen op korte termijn moeten worden overlegd, alleen originele betaalbewijzen worden geaccepteerd en het verduisterde geld dient te worden terugbetaald. Dit heeft niet geleid tot concrete acties van zijn kant.

Het Pakistaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken is middels een diplomatieke brief door de ambassade benaderd met het verzoek juridische stappen te ondernemen met als inzet het terugvorderen van de verduisterde gelden. De ambassade is nog niet geïnformeerd of, en zo ja welke juridische stappen inmiddels zijn genomen tegen STAR, een kleine NGO die de middelen niet heeft om eventueel terug te storten, of de betrokken medewerker.

Stichting Prison Fellowship – Suriname

De ambassade heeft met de particuliere Stichting *Prison Fellowship Suriname* een overeenkomst gesloten waar een eerste voorschot van ca. EUR 7.800 voor is overgemaakt. De bijdrage was bestemd voor de aanschaf van pc's die ingezet zouden worden in de drie penitentiaire inrichtingen van Suriname voor het bijbrengen van basis-computervaardigheden aan gedetineerden.

De ambassade is begin 2013 door de Stichting geïnformeerd dat het project niet uitgevoerd kan worden aangezien een medewerker het voorschot voor privédoeleinden heeft aangewend. Dit is bevestigd in een politieverklaring.

Behalve een strafrechtelijke procedure, betrokkene is in hechtenis genomen en heeft een gevangenisstraf van 15 maanden tegen zich horen eisen, zal de stichting nu een civielrechtelijke procedure starten teneinde de middelen terug te krijgen.

Vooralsnog heeft de Stichting zich bereid verklaard om de ontvreemde middelen te restitueren, maar wel met een zeer ruime terugbetalings-termijn. De Stichting heeft nauwelijks financiële middelen en is volledig afhankelijk van giften. De ambassade is nog in onderhandeling met de Stichting over een betalingsregeling.

Lokale NGO – Benin.

Het project betreft een bijeenkomst uitgevoerd door een lokale NGO. De fraude in de vorm van vervalste facturen en handtekeningen werd ontdekt door medewerkers van de ambassade. Tijdens een vergadering op de ambassade heeft een verantwoordelijke van de NGO de geconstateerde feiten erkend en de fraude toegegeven. De gehele financiering van EUR 712 is inmiddels terugbetaald.

Bijlagen

In verband met de gevoelige positie van sommige minderheden in Benin wordt niet overgegaan tot rechtsvervolging en is deze casus geanonimiseerd beschreven. De Post heeft de organisatie per brief geïnformeerd dat er geen sprake zal zijn van nieuwe financieringen in de toekomst. Echter, gezien het feit dat dit soort maatschappelijke organisaties in Benin dun gezaaid is, kan een heroverweging mogelijkterwils plaatsvinden indien de organisatie kan aantonen dat interne beheersmaatregelen genomen zijn om fraude te voorkomen.

Free Press Unlimited (FPU) – Bangladesh.

Free Press Unlimited (FPU) heeft een vermoeden van fraude gemeld betreffende een mediaprogramma voor vrouwen in Bangladesh. Het betreft onregelmatigheden met betrekking tot de uitvoerende organisatie *News Network Bangladesh* (NBB) dat trainingsactiviteiten voor vrouwelijke journalisten verzorgt. De melding betreft declaraties met gefalsificeerde facturen voor uitgevoerde werkzaamheden, het dubbel doorberekenen van overheadkosten bij meerdere donoren, intimidatie van medewerkers en dwang om een deel van hun salaris af te staan. Het contractbedrag tussen FPU en NBB is EUR 65.530, de malversaties gaan om EUR 4.000.

De fraude kwam aan het licht door signalen van klokkenluiders tijdens een recent monitoringbezoek van FPU. FPU heeft de volgende maatregelen genomen: Bescherming van de klokkenluiders, beëindiging van het contract met NNB en terugvordering van de in het kader van het project aangeschafte apparatuur, en onderbrenging van het project bij een andere partner, zodat voortgang is gegarandeerd. FPU overweegt vooralsnog geen vordering langs juridische weg omdat de kosten de financiële omvang van de fraude zouden overschrijden.

Tribunal Administrativo/Common Fund – Mozambique

In maart/april 2013 is een jaarlijkse audit uitgevoerd door het bureau Deloitte & Touche Mozambique over de totale budgetuitvoering 2012 van het *Tribunal Administrativo*. Door een gebrekkige interne controle bij het *Tribunal Administrativo* en een te ruime interpretatie van de lokale wetten en regels zijn vier onregelmatigheden ontstaan. Eén van de vier vermelde onregelmatigheden heeft betrekking op de *Common Fund* middelen. Het Nederlandse deel aan de onregelmatigheid toe te wijzen is EUR 20.000. De totale bijdrage van Nederland aan het Common Fund bedraagt EUR 2,4 miljoen over 3 jaar (2012–2014). De gezamenlijke *Common Fund* donoren hebben een reactie verstuurd waarin gevraagd wordt aan het *Tribunal Administrativo* een aantal corrigerende acties te ondernemen, waaronder een terugbetaling van de niet juist gebruikte *Common Fund* middelen.

SNV Oeganda

Een medewerkster van SNV Oeganda heeft steekpenningen geaccepteerd van circa EUR 300 bij het contracteren van een partij. De betrokken medewerkster heeft erkend het geld te hebben aangenomen en heeft daarom ontslag gevraagd. SNV Oeganda heeft de opzegging geaccepteerd en de ontvangen steekpenningen verrekend met de laatste salarisbetaling.

TradeMark East Africa – Oost Afrika

Binnen de organisatie *TradeMark East Africa* is onlangs een geval van fraude door een medewerker geconstateerd. Het gemalverseerde bedrag is USD 41.625. De verdachte is ontslagen en er is een actieplan opgesteld om de interne controle te versterken. Het management heeft besloten van

Bijlagen

hun bonus af te zien om de financiële schade te dekken. *TradeMark* neemt de schade voor eigen rekening.

Global Fund – Cambodja

De onafhankelijke Inspecteur Generaal van het *Global Fund* constateert in zijn onderzoeksrapport van november 2013 dat er in Cambodja fouten zijn gemaakt bij de internationale aanbesteding voor de aankoop van muskietennetten, het declareren van kosten voor medewerkers en aanschaf van goederen. Tevens is er sprake van betaalde steekpenningen ter waarde van ruim USD 400.000.

Het toegekende bedrag door *Global Fund* aan Cambodja is USD 331 miljoen. Het *Global Fund* voert een «zero tolerance» beleid als het gaat om fraude en corruptie. USD 20.000 zal door het *Global Fund* worden teruggevorderd en de bedrijven die smeergeld hebben betaald hebben sancties opgelegd gekregen.

Ker Kwaro Acholi (KKA) – Oeganda.

De *Democratic Governance Facility* (DGF) stelde in september vast dat de Oegandese organisatie *Ker Kwaro Acholi* (KKA) fraude heeft gepleegd. DGF financiert activiteiten van KKA, gericht op vredesopbouw en verzoening, waarbij gebruik gemaakt wordt van traditionele structuren. De fraude bestond er hoofdzakelijk uit dat hogere kosten werden opgevoerd dan de kosten die daadwerkelijk gemaakt zijn en dat er kosten zijn opgevoerd voor activiteiten die niet hebben plaats gevonden. Hierbij werd gebruik gemaakt van valse facturen en valse verklaringen. Ook bleek de verantwoording van sommige uitgaven in strijd met de financieringsovereenkomst tussen DGF en KKA. Tevens heeft KKA verzuimd om loonbelasting en premies af te dragen, wat in strijd is met de financieringsovereenkomst. De omvang van de frauduleuze en/of niet verantwoorde uitgaven van KKA bedraagt EUR 67.000. De fraude kwam aan het licht toen de DGF een forensische audit liet uitvoeren na geruchten over malversaties. Vervolgens heeft de DGF de overeenkomst met KKA geschorst, geëist dat het volledige bedrag wordt terugbetaald, en dat juridische actie wordt ondernomen tegen degenen die verantwoordelijk zijn voor de fraude.

Meerjarenprogramma Water en Sanitatie – Benin

Inzake het Programme *Pluriannuel de l'Eau et de l'Assainissement* (PPEA II) werd op de ambassade een klacht ontvangen van een partij die zich benadeeld voelde in een gemeentelijke aanbestedingsprocedure. De klacht is doorgegeven aan de nationale Beninse autoriteiten die onderzoek hebben gedaan. In de meeste gevallen is het beroep ontvankelijk verklaard en is de aanbestedingsprocedure geannuleerd en/of zijn selectieprocedures herzien. Financiële schade is hiermee voorkomen.

2012

MPPL Renewable Energy Pvt. Ltd. – Oeganda, India

Naar aanleiding van een melding van een klokkenluider heeft de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO.nl, voorheen Agentschap NL) administratief onderzoek uitgevoerd naar mogelijk misbruik door MPPL Renewable Energy Pvt. Ltd., de in India gevestigde uitvoerder van het Gulu Bio Energy project in Oeganda. De bevindingen luiden dat er sprake is van strafbare feiten, met name poging tot oplichting en valsheid in geschrifte. Een vordering van circa EUR 1,2 miljoen wordt ingesteld op MPPL. Ondanks diverse toezeggingen van MPPL is de vordering tot op

Bijlagen

heden nog steeds niet terugbetaald. Om de terugbetaling af te dwingen heeft RVO.nl een Indiase advocaat opdracht gegeven om tot incasso van de openstaande vordering over te gaan. Deze faillissementsincasso-procedure is inmiddels van start gegaan. Op basis van de bevindingen van administratief onderzoek heeft RVO.nl bij het OM in Nederland aangifte gedaan. Inmiddels heeft de Officier van justitie besloten de zaak te seponeren. Van aangifte in India is op advies van de betrokken Indiase advocaat afgezien vanwege het arbeids- en kostenintensief traject en de kans op succes gering is.

GAVI fondsen – Sierra Leone.

Er waren sterke aanwijzingen voor misbruik van *Global Alliance for Vaccines and Immunisation* (GAVI) fondsen in Sierra Leone. GAVI heeft verdere betalingen opgeschort en is in dialoog met de regering van Sierra Leone gegaan. Er is een diepgaand onderzoek gestart en in de loop van 2013 is vast komen te staan dat USD 523.303 onjuist is besteed. Bij brief van 27 maart 2013 beloofde de regering van Sierra Leone dit bedrag in oktober terug te zullen storten. Deze datum werd verschoven naar november, maar ook dit lukte niet. Tot op heden is het bedrag nog niet ontvangen. Het GAVI Secretariaat schrijft momenteel opnieuw een officiële brief aan de regering van Sierra Leone over de terugbetaling. GAVI zal de toevoer van vaccins aan Sierra Leone voortzetten, zodat kinderen zonder onderbreking verder gevaccineerd kunnen worden.

2010

Ondersteuning rechterlijke macht – Democratische Republiek Congo

In DR-Congo werd een programma ter ondersteuning van de rechterlijke macht uitgevoerd door BTC met een totaalbedrag van EUR 15 miljoen afkomstig uit fondsen van Nederland, de EU en DfID. Naar aanleiding van fraudemeldingen heeft het Anti Fraude Bureau van de EU (OLAF) een diepgaand onderzoek ingesteld. De conclusies in het eindrapport van november 2013 bevestigen de fraude en het gebrekkige toezicht. Nederland is de kleinste donor met een bijdrage van EUR 1,1 miljoen. Nederland zal het bedrag van de fraude en van het Nederlandse deel in de fraude trachten nader te bepalen. Vervolgens zal worden onderzocht of, en op welke manier, de schade kan worden verhaald.